„Kanadai Magyar Ujság"
egyesülve a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"
Kanada és az Angol Birodalom legelterjedtebb, összes magyar hirlapja, amely mindenkor szeretettel vétt meg az idegenben szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.
Előfizetési dij: Egy évre $3.00
Az Óhazába és külföldre egy évre $4.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
375 Hargrave St.
WINNIPEG, Man.

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

BRANTFORD BRIDGEBURG CALEDONIA CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY FORT ERIE FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL New WATERFORD NIAGARA FALLS OSHAWA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUEBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDBURY SYDNEY TORONTO WELLAND WINDSOR

ALDINA BÉKÉVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOSVAR LETHBRIDGE NORBURY OTTHON PLUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SAXONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER WAKAW WEYBURN WHITEWOOD YORKTON

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

„Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL
An Independent Weekly Published in the Magyar Language, Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St.,
WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $3.00,
to Foreign Countries $4.00

VOL. VII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1930. NOVEMBER 20 CSÜTÖRTÖK — No. 47 SZAM

MAJOR F. J. NEY, M. C.

a "National Council of Education" elnöke, akinek oroszlánrésze van abban hogy a magyar ügy méltánylására talál olyan körökben is, ahol eddig csupán tévhirek alapján itéltek meg bennünket.

HUNGARIAN ARTIST FOUNDING SOCIETY IN CLEVELAND

By ROBERT BORDNER
"The Press" Art Editor Cleveland O.

Cleveland took a long stride forward as a creative art center today with the announcement of the formation of the Cleveland Print Makers. And with this came the announcement that Miss Julia Raymond Cleveland society figure who has taken charge of sales at the annual May Shows at the Museum of Art, had accepted the post as executive secretary of the new society.

Both announcements were made by Kálmán Kubinyi well known Hungarian etcher, painter, prize winner, who is head of the committee founding the new society in Cleveland. Meeting for the election of officers and vote on the constitution was called for Nov. 18, in John Huntington Polytechnic Institute. Among those artists who have indicated their purpose to join the Print Makers are: Henry G. Keller, Hugh Seaver, Rudolph Stanley Brown, Richard Beatty Milton Fox, August Peck, Russel T. Limbach, Charles Ramus, Fred Rentschler, Paul Ulen, Edwin Kauffman, Carl Binder, Herbert Englich. These names alone assure success.

The idea behind the Print Makers is not a social one. It is to furnish the city's creative artists with much needed services, and to form a close link between the artist and the public.

Services offered will be as follows Mr. Kubinyi said: annual exhibitions of members' work in Cleveland, collecting, packing and shipping work of local artists to all the important print exhibits in the country; organization of special Cleveland Print Makers exhibits for show in other cities; purchase of etching, lithographing and printing materials at wholesale cost for the artists.

An associate membership at a nominal fee will be offered non-artist Clevelanders interested in prints and print making. For this they will get an annual publication made by one of the artist members and printed on the society's own presses admission to exhibits and lectures, and contacts with the artists at all meetings and classes.

"The artist is almost always too busy working," Kubinyi explained, "to keep track of exhibits of national importance and send his stuff off to them. It is a burden that interferes with his creative work to organize exhibits of his work locally. The result is that his light is hidden under a bushel. Cleveland will take its place beside Brooklyn, Chicago, Philadelphia now, thru the service of this society."

Kubinyi and other members of the committee have been working all summer formulating the plans for the organization, interrogating the heads of the major similar societies thruout the country, so they would have a careful and complete plan to start on when they were ready.

KÉT MAGYAR HALÁL DÉLALBERTABAN

A Délalbertában jól ismert Koleszár János öccse, a 22 éves Koleszár Pál mult pénteken reggeli 9 órakor véletlen szerencsétlenség áldozatául esett. A Milk River környékén szorgalmas gazda hirében álló magyar fia talember vadászfegyverén igazitott valamit, amikor az váratlanul elsült és Koleszár János aléltan terült el a földön.

A golyó átfurta Koleszár Pál hasfalát és rettenetes sebet ejtett a fiatal magyaron, aki még ugyanaznap délután 2 órakor kiszenvedett. Halálát Clevelandban tartózkodó édesapja és József bátyja, valamint testvérei: János, István és Lajos nemkülönben Mrs G. Szarka és Mrs. Russell gyászolják. Nyugodjék békében.

A fenti szerencsétlenséghez hasonló kataszrófa történt ugyancsak Milk Riveren. Mucsányi Imre honfitársunk ugyanis aki a Borsód megyei Ujlakról érkezett Kanadába, egy teherautómobilon utaztában a gépkocsi padlójához érintette .22 es vadászpuskájának ngyát. Az egyik zökkenőnél elsült a kis flóbert-puska és a golyó Mucsányi szemébe furódott.

A jelenlevők már hiába kaptak társuk után, mire felemelték, már nem volt benne élet. A hatósági orvos megállapitotta hogy a golyó a szerencsétlen ember szemén keresztül az agyába furódott és azonnal megölte. A nőtlen Mucsányi Imrét ősz édesanya ja gyászolja az Óhazában.

Szarka József.

MÉLTÁNYOS ELBÁNÁST KÖVETELNEK SASKATCHEWAN FARMEREI

Nyugatkanada gabonatermelői mind jobban és jobban érzik az egész világra lesujtólag ható gazdasági válság következményeit. Különösen a kanadai buza árának esései valósággal katasztrófális helyzetet teremtettek egyes vidékeken s általában véve is olyan pénzszüke uralkodik az egész országban, hogy már nemcsak a munkanélküli tömegek, hanem Kanada gerincét képező gazdatársadalom is a lehető legsulyosabb télnek néz elébe.

Teljesen érthető tehát a Canora környéki farmereknek az az állásfoglalása, amely kimondja, hogy nem fizetnek adót és nem tesznek eleget hasonló kötelezettségeinek, mig a kormány a kivételes idők elmultáig nem tiltja be a hatósági árveréseket, illetőleg fel nem függeszti a gazdák ellen folyó "mortgage" eljárásokat.

Emellett kimondották, hogy követelni fogják a farmereknek utépitéssel való megbizását, olcsó közszükségleti cikkek piacra dobását és a vasuti fuvartételek leszállitását, hogy a farmerek terményeiket és fájukat kevesebb veszteséggel szállithassák. Követelik ezenkivül a malomipari vállalatok szigoru ellenőrzését, a liszt árának szabályozását, a traktorok üzeméhez használt albertai nyersolaj önköltségi áron való eladását stb.

A közel ezer főre tehető canorai farmertársadalom határozott fellépése élénk feltünést keltett egész Kanadában és a sajtó erélyesen követeli a kormánytól, hogy a lehetőségek szerint teljesitse a gabonatermelők kivánságait és egyuttal hozza rendbe a Nyugat szénáját. A farmerek ugyanis teljes joggal harcolnak jogaikért, viszont a mindenkori kormány kötelessége volna a nagytőke érdekeltségeineg tulkapásai ellen biztositani a szegény emberek megélhetési feltételeit.

Öt munkást agyonütött a hegyomlás B. C.-ben

British Columbia egyik északi telepén, Anyoxban borzalmas szerencsétlenség történt. A Granby Consclidated Mining, Smelting and Power társaság bányamunkálatainál történt a katasztrófa, mely öt munkás halálát okozta. Mindeddig ugyan még nem tudták pontosan megállapitani az áldozatok számát, miután Anyox Prince Ruperttől még 50 mérföldnyire északra fekszik és a telepet csak hajóval lehet megközeliteni — a vállalat vancouveri vezetősége azonban bizik abban, hogy nem követelt több áldozatot a hegyomlás.

Annyit mindenesetre megállapitottak már, hogy mult szerdán váratlanul hatalmas sziklatömbök gördültek a Bonanza nevü munkástelep egyik faházikója felé. Az éppen benn pihenő szerencsétlen emberek menekülésről szó sem lehetett és társaik kénytelenek voltak tétlen kézzel nézni nézni a katasztrófa áldozatainak pusztulását. Az egész Observatory tengerszoros vidékén, melynek partján Anyox fekszik, megdöbbentette a gyér lakosságot az anyoxi munkástragédia, melynek az öt halotton kivül állitólag több sebesültje is van.

Két halász harca az életért

Halifax kikötőjébe két átázott átfázott halász érkezett meg mult csütörtökön hajnalban. Rodney Williams és James Haynes három napot, három éjjelt töltöttek kinn az óceánon, melyet haragoszöldre korbácsolt a vihar. A két halász még a mult hét elején indult el csónakon a Curtiss nevü bárkáról, amikor a folyton növekvő hullámok annyira eltávolitották őket a hajótól, hogy minden támasz nélkül teljesen tanácstalanul állottak az esti szürkületben.

Nem vesztették el azonban lélekjelenlétüket, hanem csónakjukat lehorgonyozva, felváltva őrködtek reggelig. Másnap azonban már teljesen egyedül találták magukat a végtelen vizeken és a láthatáron még két napig nem tünt fel hajó. Erejük végső megfeszitésével jutottak csak két teljes napi evezés után partra az éhségtől és fáradságtól agyongyötört halászok, akiket már elveszettnek hittek szeretteik.

Hetven franciát temetett el élve a földbeomlás

Franciaország Lyons városában, amely tudvalevőleg a selyemtermelés és a nehézipar központja, mult csütörtökre virradó éjszaka megdöbbentő tragédia történt, melynek eddig 70 halottja van. A csatornázási és általános városrendezési munkálatokkal kapcsolatban hatalmas javitásokat folytattak a legsürübben lakott negyedek alatt s ugy látszik elmulasztották a szükséges óvintézkedéseket.

Éjjel mintegy negyed kettő tájban fülsiketitő robajjal egyszerre beomlott több emeletes lakóház és ugyszólván teljesen eltünt a föld alatt. A hatóságok azonnal mozgositották a tüzoltóságot, rendőrséget és katonaságot, azonban rövid időn belül a robbanásszerü detonáció megismétlődött és a mentőcsapatok egy részét is maga alá temette. A haldoklók jajszava után indulva több helyütt nagy erőfeszitéssel kezdték meg a romok eltakaritását, azonban a legtöbben már kiszenvedtek, vagy megfulladtak, mire segitség érkezett hozzájuk, ugyhogy a halottak száma még valószinüleg nőni fog.

EL AKAR SZAKADNI NYUGATKANADA KELETTŐL?

Saskatchewan Strassbourg városában nagyszabásu politikai népgyülést tartottak a mult hét végén, melynek során elhatározták, hogy a helybeli lakosok és a környék gazdáinak nagy részét felölelő progresziv párt sarkalatos elvéül mondja ki Kelet- és Nyugatkanada szétválását. Ugyanakkor Benson parlamenti képviselő azon törvényjavaslatát is egyhangulag elfogadták, amely a méterrendszer bevezetését volna hivatott meghonositani Kanadában.

A strassbourgi párthatározat megállapitja, hogy most, a legnehezebb gazdasági viszonyok következtében derült csak ki, hagy Keletkanada érdekei menynyire ellentétben vannak nyugatéval. Ennek folytán követelik, hogy Nyugatkanada mint a brit világbirodalom független államalakulata Keletkanadától teljesen függetlenül intézhesse sorsát és ezáltal igyekezzék értékesiteni terményeit, melynek — a strassbourgi népgyülés szerint — a keletkanadai iparmágnások politikája állja utját.

Magyar atléták a kanadai mozikban

A Fox filmgyár gyönyörü hangosfilmben örökitette meg a magyar atléták legutóbbi párisi győzelmét, melyet most mutatnak be a nyugatkanadai mozgóképszinházakban. A hatásos film hatalmas propagandát jelent a magyar ügynek és éppen ezért megtudtuk azokat a napokat, amikor honfitársaink maguk is megnézhetik avagy legalábbis angol ismerőseiket buzditják arra, hogy a daliás magyar sportfiuk győzelmét megbámulják.

A film időrendben a következő helyeken kerül bemutatásra: Capitol Saskatoon, Sask. nov. 20—22 Moose Jaw Sask. nov. 20—22, Estevan Sask nov. 24—25; Furby Winnipeg nov. 29—dec 1—2; Roxy Saskatoon dec 4—6 King Winnipeg dec. 4—6; Roxy Elmwood, Man dec 8—10; Lido, The Pas, Man. dec 12—13 Plaza St. Boniface Man. dec 15—17; Grand Melfort Sask dec 18—20; Royal Fort Frances jan 5—6.

Nem segitik az iszákosokat

Kanada több vidékén panasz merült fel azon munkanélküliek ellen, akik annak ellenére, hogy igénybevesik a városok szegényellátását, nem átallanak naphosszat elüldögélni egy egy "parlor"-ban. Ez okból legtöbb helyütt szigoru utasitást adtak a segélyt kiosztó hatóságoknak, hogy olyan egyéneknek, akiket több izben részegen kaptak ne adjanak több segélyt.

Amint a Horváth Máté honfitársunk szivességéből beküldött Calgary Heraldból látjuk, az ottani hatóságok is erélyesen léptek fel ebben az ügyben és az italmésések tulajdonosaival karöltve ellenőrizni fogják a korcsmajáró munkanélküliek. Nem tartják ugyanis igazságosnak, hogy mig egyesek valóban rászorulnának a jobb ellátásra, azok miatt nélkülözzenek, akik pénzüket a söntében költik el és ennek ellenére nem szégyelnek koldusként alamizsnát elfogodni.

Lázasan épitik a "Trans-Canada" telefont

Kanadának tudvalevőleg nincsen olyan távbeszélőhálózata, amely teljesen kanadai földön bonyolitaná le a birodalom forgalmát. Amint Kelet- és Nyugatkanada között nincs meg a régóta sürgetett összekötő országut, ugy British Columbia nagyobb tengerparti városaival még ma is az Egyesült Államok telefonvonalainak felhasználásával lehet csak összeköttetést kapni.

British Columbia tartomány területén ugyanis a nehéz, sziklás terep miatt mindeddig nem sikerült kiépiteni a szükséges telefonvonalakat, mig a tartományi kormány ezidei költségvetésében egy és egynegyed millió dollárt szavazott meg a vezeték befejezésére. Eddig ugyan csupán 125 mérföldnyire jutottak az épitkezésben és még 655 mérföldes vezetékre van szükség, hogy a Crows Nest szoroson keresztül Albertával közvetlen telefonösszeköttetést létesitsenek — remélik azonban, hogy még 1931 folyamán teljesen elkészül a "Trans-Canada" vonal.

JAPÁNBA ÉRKEZETT KÉT MAGYAR MOTOROS

A Canadian Press Tokyóból érkezett kábeltávirata szerint Bartha Gyula és Sulkovszky Zoltán magyar motorbiciklisták világkörüli utjukon Japánország fővárosába érkeztek, ahol az automobilista körök nagy lelkesedéssel ünnepelték a két kiváló magyar sportférfiut, Bartha és Sulkovszky már ugyszólván az egész világot bejárták és jelenleg Tokyóban pihenőt tartanak.

"PROF. WATSON KIRKCONNELL: HUNGARY"

A FENTI CIM ALATT A "NATIONAL COUNCIL OF EDUCATION" RENDEZI A MAGYARBARÁT TUDOS ELŐADÁSÁT WINNIPEGEN

Jövő pénteken, november 21.-én este nyolc órakor nagyszabásu előadást tart Magyarországról, a magyar népről és kulturájáról a Kanadai Magyar Ujság angol munkatársa, a Kanadaszerte ismert költőlelkü tudós nyelvész, Prof. Watson Kirkconnell egyetemi tanár. A rendelkezésre bocsátott müvészi lemezek vetitésével egyidejüleg Prof. Kirkconnel ismertetni fogja a magyar történelmet egészen napjainkig és egyben bemutatja több magyar müfordiitását is.

A magyarbarát kanadai költőtanár ezen előadása elé annál is nagyobb érdeklődéssel tekinthet a magyarság miután ez az első eset, hogy a "National Council of Education" azaz a kanadai Nemzeti Közmüvelődési Tanács határozottan a magyar ügy mellé állott, sőt a rendezés nehéz munkáját is magára vállalta, hogy ezáltal is biztositsa az angol közönség érdeklődését. A "National Council of Education" magyarbarát állásfoglalása annál is fontosabb, miután ennek révén remélhető, hogy hasonló ismeretterjesztő előadásokat fognak rendezni Kanada minden nagyobb városában.

A Winnipeg Electric Company több mint 300 villamoskocsiján az eseményt megelőzően egy teljes héten keresztül hatalmas plakátokon ökölnyi betük hirdették a "Hungary"-ról szóló előadást és talán mondanunk sem kell hogy ugy Watson Kirkconnell nevének csengése, nemkülönben a "National Council of Education" mint rendezőnek való feltüntetése már magában is igen jó hatást váltott ki a winnipegi polgárság körében. Csak fokozta a magyarság iránti jóindulatot az a tény, hogy Manitoba tartomány legmagasabb tudományos intézetében, az egyetem "A" nagytermében fogják megtartani az előadást.

Tekintettel arra, hogy a magas szinvonalu, teljesen uj sorozatu vetitett képekkel illusztrált előadás dijtalan, a winnipegi magyarságnak nem szabad elmulasztania ezt az alkalmat és fel kell hivnia angol ismerőseinek figyelmét a péntek esti nagy magyar eseményre. Sokan vannak is mérnökök, munkaadók, előmunkások stb. akik mindenesetre jobb szemmel néznék a magyarság előretörését ha nem csupán mi, hanem ellismert kanadai körök nyilatkoznak ellismerésel a magyar népről és annak magas kulturájáról, mely előtt meghajol Kanadában is mindaz, aki nem a gyülölet hanem a megértés szemüvegén keresztül nézi a dolgokat.

LEGUJABB HIREK

NAGYGYULÉST TARTOTTAK MONTREALBAN a nem-polgár munkanélküliek, mely alkalommal elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek Montreal város intéző köreihez és tiltakozni fognak az ellen hogy a munkanélküliek segélyezésénél és a munkakiosztásnál előnyben részesitsék az angolokat és franciákat. A gyülésen résztvettek a magyar munkásegyesületek képviselői is.

TORONTÓBAN DÖNTIK EL A POOL SORSÁT a préritartományok miniszterelnökei, akik a nagybankok vezetőivel tárgyalnak a gazdák gabonaértékesitő szövetkezetének jövőjéről. A tanácskozások eredménye kielégitő volt, ugyhogy kedden Ottawába utaztak Manitoba, Saskatchewan és Alberta kormányférfiai hogy birodalmi miniszterelnök helyettesével Sir, George Perleyvel beszéljék meg a legszükségesebb tennivalókat.

MEGALAKULT A KÖZÉPEURÓPAI AGRÁR BLOKK, melyet a kanadai angol lapok mint nagy magyar diplomáciai győzelmet könyvelnek el. Eszerint Magyarország a gabonatermelő balkáni államokkal karöltve igyekszik termésének piacot biztositani. Csehszlovákia azonban annak ellenére, hogy a blokkban Jugoszlávia és Rumánia is résztvesz, a leghatározottabban tiltakozott az uj gazdasági szövetség ellen.

OTTAWÁBAN LESZ A LEGKÖZELEBBI BIRODALMI konferencia, amint azt Londonból jelentik. Minden valószinüség szerint 1932 májusában fogják megtartani a legközelebbi nagytanácskozást, mely alkalommal Kanadában fognak összeülni az angol birodalom minden részéből a kormányelnökök. A jelenlegi konferencia sikere ugyan nagyon is kétes, azonban az angol lapok szerint nagyrészt Bennettnek köszönhető, hogy mégis értek el valamelyes eredményt.

LEÜTÖTTÉK A SAJÁT FIAI ÉS KIRABOLTÁK Roser montreáli vagyát, akit vérbefagyva találtak meg a rendőrök. Az öreg cipészmester néhány hete fogadta be két fiát, akik miután Chicagóban barangoltak munka nélkül, ismét apjuk eltartására szorultak. A "hold-up" ok városában azonban annyira eldurvult a két fiu, hogy Montreálba visszatérve saját apjukat leütötték és 45 dollárnyi vagyonát elemelték.

LETARTÓZTATTÁK LEVINE ÓCEÁNREPÜLŐT Bécsben, amint azt tapzártakor érkezett kábeltáviratokból olvassuk. Levinet állitólag többszörös csaláson kapták, melynek ügyében szerdán kezdődtek meg a tárgyalások a volt császárvárosban. A francia származásu spekuláns, kinek repülőgépén tette meg Boyd kanadai pilóta legujabb utját, hatalmas szervezettel akarta kiáásni az európai értéktőzsdéket.

NAGY FEGYVERRABLÁS HIRE tartotta izgalomban Hamilton Ontariói város lakosságát a mult héten, mig végül is kiderült, hogy tiz Werndli puskához hasonló régi katonai fegyvert és több láda öreg municiót loptak el ismeretlen tettesek egy helybeli raktárból. Eltünt emellett 40 két láb hosszu bajonet, amilyen még a bur háboruban volt divatos. A tettesek ellen szigoru nyomozást inditottak.

ELHALASZTJÁK A Do—X NÉMET ÓRIÁSREPÜLŐGÉP amerikai utját, hacsak nem javul az időjárás. Emellett aggodalomra adott okot, hogy a Dornier mérnök által 125 mérföldes óránkénti sebességre tervezett gépmadár még a 100 mérföldet sem tudta elérni, annak ellenére, hogy motorait erősebbekkel cserélték ki.

AZ OTTÓ-PARTI LEGITIMISTÁK nagyszabásu ünnepségeket tervez nek november 20.án, a számüzetésben elhunyt IV. Károly király legidősebb fiának 18-ik születésnapján. A Winnipeg Tribune kábeltávirata szerint ezt az alkalmat egyuttal arra használják fel a királypárti magyarok, hogy Zita királyné azon hajthatatlan terve ellen foglaljanak állást, amely mindenáron ujra egyesiteni akarja Ausztriát Magyarországgal a Habsburg korona alatt.

MEGNYILIK A REPÜLŐPOSTA EURÓPÁBA, ha sikerre vezetnek a newyorki Pan-American és a londoni Imperial Aairways közötti tárgyalások. Eszerint a postát Bermuda szigetén keresztül szállitanák az európai szárazföldre és kereken tiz nappal röviditenék meg a menetidőt. Legujabban a Kelet és Nyugatkanada közötti repülőpostaforgalmat is meg akarják gyorsitani Minneapolison keresztül.

KIRABOLTÁK A HASMALL PATIKÁT TORONTÓBAN. A gyógyszertár magyar alkalmazottjának, Weisz Lászlónek revolvert szegezve, arra kényszeritették hogy kábitószeeket adjanak át nekik. A banditákat azonban sikerült menekülésük közben elfogni.

SIR HENRY THORNTON, CNR ELNÖK és Houde montreali polgármester között lefolyt vita Thornton győzelmével végződött és ennek értelmében a CNR és nem Montreal városának tervei szerint fog felépülni Kanada legnagyobb városának uj vasutállomása. A jelek szerint Thornton Bennettel is fel fogja venni a küzdelmet, hogy a gazdasági válság következtében veszteséggel dolgozó állami vasutvállalatnak tőkét szerezzen.